

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Программэр зэрагъэцэкIагъэм тегушыIагъэх

Наркотикхэр хэбзэнчъу гъэекIогъэнхэм пэуцужьыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм икомиссии зичэзыу зэхэсыгъоу тыгуасэ иIагъэм тхьамэагъор щызэрихьагъ АР-м и Президентэу ТхьакIуцынэ Аслъан.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ХушъхьэфыкIыгъэ республикэ программэу «Наркотикхэр хэбзэнчъу АР-м щыгъэекIогъэнхэм пэуцужьыгъэныр» зыфиIоу 2009 — 2010-рэ илъэсхэм ателытагъэр зэрагъэцэкIагъэр апэрэ Iофыгъоу шытыгъ. Мыш фэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ ипашъу Нэтхъо Разыет. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, мылъэныкъомкIэ республикэм иIофхэм язытет уигъэрэзэпнэу щытэп. 2010-рэ илъэсыр пштэмэ, наркотикхэм апыщэгъэ нэбгырэ 62-рэ нIэп диспансер уплъэкIунхэр зыкIугъэр. 2008 — 2009-рэ илъэсхэм ахэм япчъагъэ бэкIэ нахьыбагъ. Джащ фэдэу блэкIыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, емышъон зымылгъэу щыIэхэм (ешъуа-

кIохэм) япчъагъэ нахь макIэ хъугъэ. 2010-рэ илъэсым ыкIэхэм яхуIлэу диспансер учетым нэбгырэ 14563-рэ хэтыгъ. Ахэм ашыщэу нэбгырэ мини 8-м къехур ешъуакIох, нэбгырэ 1212-мэ наркотикхэр агъэфедэх. ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ программэр гъэцэкIэгъэным пэе 2010-рэ илъэсым республикэ бюджетым къытIупшыгъэ сомэ миллионым ехур зищыкIагъэм пэIуагъэхьагъ. Наркотик зыхэлъ Iээгъу уцхэр аптекэхэм зэрэцIэлэхэм ыкIи цIыфхэм къазэрафатIупшырэм епхыгъэ уплъэкIунхэр зэрэзэхашагъэхэр ыкIи хуэкIоньгъэ инхэр зэрэщымыIэхэр Нэтхъо Разыет къыIуагъ. Программэм къыдилыгътэрэ шапхэхэр тапэкIи агъэцэкIэным, наркотик-

хэм ыкIи аркъым апыщэгъэ цIыфхэр щыIэныгъэм хэщэжыгъэнхэм апае къатэфэрэр зэшIуахыным анаIэ зэрэтырагъэтыштыр министрэм хигъэунэфыкIыгъ.

Мы программэм игъэцэкIэн Iоф зэрэдашIагъэр ыкIи пшъэрылъэу зыфагъэуцужыкхэрэр къыралотыкIыгъ АР-м культурэмкIэ и Министерствэ ипашъу Чэмьшъо Гъазый, АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ игуадзэу Надежда Кабановам, АР-м физическэ культу-рэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкъо Мурат, АР-м лъэпкэ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэзгъухэм адырIаIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэм-

кIэ и Комитет ипашъ игуадзэу Елена Чебурахиным.

НыбжыкIэхэр наркотикхэм апыщэгъэхэ мыхъунхэм пэе Интернетым иамалхэр зэрэбгъэфедэн плъэкIыштым епхыгъэу доклад къышIыгъ АР-м ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ. Непэ телевидением, гъэзетхэм къатырэ къэбархэм адакIоу, гурыт ыкIи апшъэрэ еджапIэхэм ачIэс кIэлэеджакIохэмрэ студентхэмрэ Интернетыр нахь игъэкIотыгъэу агъэфедэ зэрэхуэгъэр ащ къыIуагъ. Гукъау нахь мышIэмэ, наркотикхэр зэрэбгъэфедэн е ор-орэу зэрэпшIын плъэкIышт шIыкIэхэм, ахэр зыщыпщфышт чIыпIэхэм япхыгъэ къэбархэр сайтхэм арыбгъотэнхэ плъэкIышт.

Наркотикхэм ягъэфедэн къыкIэлъыкIон ылъэкIышт тхьамыкIагъохэр тиныбжыкIэхэм агурыгъэIогъэным, ахэм IэпыIэгъу афэхуэгъэным апае тхыгъэ зэфэ-шъхьафхэр ыкIи видеороликхэр зэрыт сайт Комитетым къызIуихыгъ. ЩыIэныгъэм къызэригъэIагъорэмкIэ, ныбжыкIэхэр зыгъэгумэкIыр упчIэхэр специ-листхэм афагъэзэныр нахь къяхьылгъэкIы, ащ ычIыпIэ ахэм анахьыбэм Интернетыр къызыфагъэфедэ. Ар къыдалыгътэзэ Iоф зэрэпшIыштыр Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ кIэухым къыщыIуагъ.

Президентыр зымыгъэрэзэгъэ чIыпIэхэм нэужым нахь игъэкIотыгъэу къащыуцугъ. Республикэм щыпсэурэ цIыфхэр, анахьэу ныбжыкIэхэр, мы тхьамыкIагъом шыухъумэгъэнхэм пэе министерст-вэхэм, комитетхэм, нэмыкI структурэхэм яIофшIэн джыри нахь агъэлъэнын фаеу афигъэпытагъ.

IофыгъуитIоу зытегушыIагъэхэм япхыгъэу зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэм нэужым зэфэхьысыжхэр ашIыгъэх, унэшъо гъэ-нэфагъэхэри аштагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЗэIукIэгъу адыриIагъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIуцынэ Аслъан республикэм имуниципальнэ образованиехэм япашэхэм тыгуасэ зэIукIэгъу адыриIагъ. Унэ-коммунальнэ хьызмэтым щыкIорэ реформэм IэпыIэгъу фэхуэгъэнымкIэ Фондым къыхэкIыр ахьщэр АР-м имуниципальнэ образованиехэм яунэ-коммунальнэ хьызмэт 2010-рэ илъэсым зэрэщыгъэфедэагъэм кIэухэу фэхуэгъэхэм ар афэгъэхьыгъагъ.

Зэфэхьысыжхэм къызэрагъэIагъоу, мы лъэныкъомкIэ муниципальнэ образованиехэм апашэхэ ит пшъэрылхэр икIу фэдиэу зэшIуахычэрэп. ГушъIэм пэе, 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщэгъэжыагъэу коммунальнэ комплексым хэт коммерческэ органи-

зациехэм япчъагъэ процент 80-м кIэхьан фаэмэ, ар зыгъэцакIэрэр мэкIэ дэд. Федеральнэ законодательствэм зэрэдиштэу, къэралыгъо кадастрэ учетым хагъэуцон фэе чIыгу IахьхэмкIэ къалэу Мыекъуапэ, Адыгэбэлэ, Мыекъопэ районым шапхъхэр агъэцэкIагъэхэп. Пшъэрылхэр дэгъоу зэшIозы-хыгъэр Тэхъутэмыкъоо районыр ары.

ГумэкIыгъоу, щыкIагъэу щыIэхэр охтэ кIэ-кIым дагъэзыжынынхэу ТхьакIуцынэ Аслъан муниципальнэ образованиехэм япашэхэм къафигъэпытагъ. Законом къыдилыгътэрэ лъэныкъо пстэури загъэцакIэкIэ федеральнэ гупчэм республикэм къыфитIупшырэ ахьщэр тапэкIи къызэрэIэ-кIэхьащтыр къыIуагъ.

(Тикорр.).

Адыгеим икIэлэцIыкIухэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо пай

Адыгеим кIэлэцIыкIухэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо изэхэщэн зэху-гъоогъэ бюджетым шыщэу сомэ миллиони 160-м еху пэIуигъэхьащт.

БлэкIыгъэ илъэсым агъэфедэгъэ мылкъум нахь ар нахьыб. 2010-рэ илъэсым кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфы-нрэ япсауныгъэ игъэпытэнрэ сомэ миллиони 141,3-рэ къафыхагъэ-кIыгагъ.

Адыгэ Республикэм и Президен-тэу ТхьакIуцынэ Аслъан пшъэрылхэр къызэрэфишIыгъэм тетэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет социальнэ страхованием ифонд ибюджет къыщыдэлъытэгъэ мылкъум нахь нахьыбэу кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыныр япсауныгъэ игъэ-пытэнрэ апэIуагъэхьащт ахьщэм икIэIупшын ехьылIэгъэ Iофыгъор зэшIуихыгъ. Федеральнэ бюджетым и субсидиехэу а гухэлхэм ателыта-гъэхэр блэкIыгъэ илъэсым фэдиш-кIэ нахьыбэ хуэгъагъэх. Мыгъэ ащ джыри къыхэхьагъ ыкIи сомэ мил-лион 51-м нэсыгъ.

КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыныр япсауныгъэ игъэпытэнрэ афэгъэз-гъэ республикэ координационнэ со-

ветым унашъо ыштагъ кIэлэцIыкIу-хэм япсауныгъэ зыщагъэпытэрэ уч-реждениеу республикэм итым ыкIи нэмыкI чIыпIэм шыIэм, инфляцием зыкъызэриIэтырэр къыдалыгътэзэ, кIэлэцIыкIур зэрэщыIагъырым пэе гурытымкIэ уасэу атын фаер зыфэ-дизыр ухэсыгъэнэу. «ЫпэкIэ кIэлэ-цIыкIухэм языгъэпсэфыгъо уахьтэ дэгъоу зэрэзхатщытгъэм фэдэу джыри Iофхэр къызэтэдгъэнэжы-хэ тшIоигъу, апэрэ чэзыоу кIэлэ-цIыкIухэм гъомылэпхэ тэрэзхэр алэкIэгъэхьэныным тыналэ тедгъэ-тышт», — къыIуагъ Адыгэ Респу-бликэм IофшIэныр социальнэ хэ-хьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Ната-лья Широковам. Чэщ-зымафэм зы сабым игъэшхэн сомэ 200 фэдиэ пэIохьэмэ, пстэумкIи ащ иIыгъын тефэрэр сомэ 550 — 600. Наталья Широковам зэрилъытэрэмкIэ, ащ ишIуагъэкIэ кIэлэцIыкIумэ япро-цент 98-мэ япсауныгъэ нахь агъэпы-тэн алъэкIыгъ.

Ны-тыхэм яахьшэ къыхалхьэхэзэ, блэкIыгъэ илъэсым путевкэхэр зэрэ-зэрагъэгъотыштыгъэм фэдэу мыгъи а шIыкIэр къызыфагъэфедэн ягу-

хэлъ. Унагъом хахъоу иIэм елъыты-гъэу путевкэм тефэрэ уасэм шыщэу сомэ 100-м щегъэжыагъэу сомэ 2000-м нэс ны-тыхэм аты, ар путев-кэм ыуасэ ипроценти 10 — 30 зэрэхурэр. Ащ фэдэ мылкъум ишIуа-гъэкIэ ГИБДД-м имашинэхэр ягъу-сэхэу автобус зэтэгъэпсыхьагъэхэм-кIэ кIэлэцIыкIухэр зыщыгъэпсэфы-шт чIыпIэхэм арашалIэх, ащ нэмыкIэу щыIэныгъэм чIыпIэ эжъу-рыгъэуцогъэ кIэлэцIыкIухэм: гъот макIэ зилэ, сабыибэ зэрыс унагъо-хэм, ны е ты закы зэрыс унагъохэм, Iоф зымышIэрэ унагъохэм якIэлэ-цIыкIухэм, сэкъатныгъэ зилэ, ны-тыхэр зышъхьарымытыжхэ, хэгъэ-гу кIоцI IофхэмкIэ органхэм, зы-ныбжэ имыкыгъэхэм алыплгъэрэ комиссиехэм яучет хэт кIэлэцIыкIу-хэм языгъэпсэфыныр япсауныгъэ игъэпытэнрэ ателытэгъэ путевкэ те-дзэхэр къащэфых. БлэкIыгъэ илъэ-сым ащ фэдэ кIэлэцIыкIу 13600-мэ языгъэпсэфын шIукIаеу анаIэ ты-рагъэтыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

Фермерхэм «ЯІэнэ хьурай»

Тыгъуасэ, гъэтхәпэм и 17-м, республикэм и фермерхэм ащыщхэр кызырагъэ-блэгъэгъэхэ «Іэнэ хьурае» зэхашьагъ. Ащ кІэщакІо фэхьугъэхэр республикэ гъэзетхэу «Адыгэ макъэмрә» «Советскэ Адыгеимрә» яредакцихэр арых.

Фермерхэм «ЯІэнэ хьурае» кышыгушыагъэх Шәуджән районымкІэ зылашІэрә фермер цІэрылоу СХА-у «Былымахьом» ипәщә Отщыкыо Аслъан, Джәджә районымкІэ фермеру, районым шьоушыгъу зыхашыкІырә чІыплым илэжъхьэн кышцегъэжъжыгъэным кІэщакІо фэхьугъэ Юрий Сидоровыр, Мыекыопэ районым и фермеру, кредит кооперативым итхьаматәу Александр Булгаковыр, къаләу Мыекыуапэ щыпсәурә фермеру Бәгъ Бислән, кооперативу «Союзым» ыкІи республикэ фондәу «Фермерым» ятхьаматәу, Урысыем и фермерхэм язэфә-

сәу бәмышІәу шыагъэм хәлжъгъэ Дзэхьохьу Аслъан, ОАО-у «Россельхозбанкым» иреспубликэ правление итхьаматәу Надежда Цепа.

Джаш фәдәу «Іэнэ хьурае» хәлжъагъэх ыкІи кышыгушыагъэх Красногвардейскә район администрацием ипашәу Тхьэләнә Вячеслав, фермерхэм яреспубликә совет итхьаматәу Бәгъырәт Сәфәрбий, Адыгеим мэкыу-мәщымкІэ иминистрә иапәрә гуадзәу ХьапәкІә Аслъан.

Зәхәхьэм кышыгушыагъэхэм анахьәу анаІэ зытырагъэтыгъэр фермерхэм ялофшІән шІуагъэ кыкІакоу зэхашьаным фәшІ ящыкІэгъэщт амал пстәур аІәкІэгъэхьгъән зәрәфаер ары.

Фермерхэм «ЯІэнэ хьурае» фәгъэхьыгъэ тхыгъэ игъәкІотыгъәу тигъэзет кыхиуыщт.

*ЛІӘХЪУСЭЖЪ
Хьадисәртбий.*

«УнагъомкІэ упчІәжъгъу»

Джаш фәдә цІэ зиІә проект Адыгеим гъэтхәпэм и 1-м кышцегъэжъагъәу шызэхәщә. АР-м ныбжыкІә ІофхәмкІә и Комитет, ЗАГС-м и Гъәлорышләнәу АР-м шыІәм ыкІи АР-м гъәсәныгъәмрә шІәныгъәмрәкІә и Министерствә а Іофтхәбзәм кІәщакІо фэхьугъэх.

Проектыр ныбжыкІәхэр унәгъошІәным Іофыгъоу пылъхэм ащыгъәгъозгъәнхэм, унагъом обществәм чІыпәу щыубытырәм нахь мэхьанә етыгъәным, унәгъо ныбжыкІәм шән-хәбзә дәгъухэр ильын-

хэм афәләжъэщт. Ар республикә программәу «Адыгеим иныбжыкІәхэр 2009 — 2011-рә ильәсхәм» зыфилорәм хәтәу зәхәщәщт.

Проектым ипшәрылть шьхә-Іәхәм ащыщ ныбжыкІәм унагъом фышытыкІәу фыриІәр нахьышум фәцәгъәныр, ар шы-Іәныгъәм, унәгъо шыІәкІәм нахь афәгъәхьазырыгъәныр ыкІи нәмыкІәхэр.

Проектым шыщәу мы ильәсым республикәм шызэхәщәщт «Унәгъо ныбжыкІәм иеджәпІ» зыфилорә Іофтхәбзәр. Ащ

ЗАГС-м АР-мкІә и Гъәлорышләнәу Мыекыуапэ дәтыр фәгъәзгъәщт. Проектым кызырәхиубыгъәрәм теткІә унәгъо психологхәм, дерматовенерологхәм, гинекологхәм, юристхәм, унәгъо зәфышытыкІәхәмкІә специалистхәм Іоф ашІәщт.

Мы кыбарым фәгъәхьыгъәу нахьыбә зышІә зышІоигъор телефонәу 52-26-49-мкІә теон ылтәкІыщт.

Проектым джыри кыдыхелъытәх апшгәрә классхәм арысхәм апае егъәджән зәфәшьхәфхэр.

ХәдзакІохәм тафәраз

Адыгэ Республикәм и Къәралыгъо Совет — Хасәм и депутатынымкІә кандидатхәу хәдзәкІо объединениеу «КПРФ-м и Адыгэ республикә кыутамә» кыгъәлжъагъәхәм апае гъэтхәпэм и 13-м зымакы зытыгъәхәм Урысые Федерацием и Коммунистическә партие и Адыгэ республикә комитет ыцІәкІә тхә-

шъуегъәпсәу ясәІо. Ныбджәгъу ләпәлхэр, кызырәддежъугъәштагъәм осәшхо фәтәшы, сыда пІомә оппозиционнә партием умакы фәптыным лыгы, пытагы, теубытәныгы, пшәдәкІыжы ищыкІагъэх. Компартием кыгъәлжъагъәгъә кандидатхәм анахьәу гъәхәгъә зыщашыгъәхэр къаләу Мыекыуапә Теуцожә районымрә ары.

Ахәм ащыпсәурә хәдзакІохәм анахьәу тафәраз. Цыхьәу кытфәшъушыгыгъэр кыәдгъәшыпкыжыным пәе тфәлжәкІырәр зәкІә зәрәтшІәштым шыуыцыхьә тежъугъәл. Кызырәддежъугъәштагъәм пәе джыри зә тхәшъуегъәпсәу шьосәІо.

*Льытәныгъә
кышъуфәзышІәу, КПРФ-м
и Адыгэ республикә комитет
иапәрә секретарәу
Е.И. САЛОВ*

ЕджакІохэр зәнәкыокыугъәх

Убләпә ыкІи гурыт профессиональнә гъәсәныгъә зыщырагъәгытырә учреждениехәу Адыгэ Республикәм итхәм станочник сәнәхьатым (гъучыым пкыгъохэр хәшыкыгъәнхәм) зыфәзыгъәсәхәрәм яреспубликә зәнәкыокыу тыгъуасә Мыекыуапә шыкІуагъ. Ар Мыекыопә къәралыгъо гуманитар техникәскә колледжәу Адыгэ къәралыгъо университетым епхыгъәм шызэхәщәгъ. Зәнәкыокыу хәлжъагъәх республикәм гъәсәныгъәмкІә иубләпә профессиональнә лицей ыкІи гурыт профессиональнә гъәсәныгъә зыщырагъәгытырә колледжәу ыпшәкІә зыцІәкветІуагъәм ашәджәхэр.

Іофтхәбзәм зәкІәмкІи нәбгыри 6 хәлжъагъәр. Ахәр еджәгъу лъәхьаным кыкІоцІ

яІәпәІәсәныгъәкІә нахь къахәщыгъә еджакІохэр арых. Мыхәр купитІоу зәтеуыгъәгъәх. Апә зы купым хәтхәм ясәнәхьаткІә шІәныгъәу яІәр аушәтыгъ, ар упчІәхәм джәуапхәр къатыжыгъәным тегъәпсыкыгъәу шытыгъ. Адрә купым хәтхәм гъучыым пкыгъо горә хәшыкыгъәнымкІә ІәпәІәсәныгъәу яІәр къагъәлжъагъә.

Мыекыопә редукторышІ заводым и техникәскә директорәу, жюрием ипашәу Сергей Шипиленкәм кызырәиуагъәмкІә, мыщ фәдә зәнәкыокыухэр шәны зәрафәхьугъәу ильәс кыс зәхәщәх ыкІи ахәм яшІогъәшхо кыәкІо. Сыда пІомә кІаләхәм сәнәхьатәу кыахыгъәм мэхьанәу иІәм зыкыгъәшъыпкыжы, яІәпәІәсәныгъәкІә заушәты, лъәгәпә гъәнәфагъәхәм анәсынхә алтәкІы. Производ-

ствәм пылъ организациехәм яллыкІохәми мы сәнәхьатыр кыхәзыхыгъәхәм мэхьанәу ащ Іофшләнәм шыриІәр агурагъәІо, еджәныр къаухымә Іофшләнчәу кызырәмынәштхәр, мы сәнәхьатыр ренәу ящыкІагъәу зәрәщытыр аралә, афәлжәкІыштымкІә яшІуагъә арагъәкІы.

Зәнәкыокыу хәлажәрә пәпчә чертежхәр ратыгъәх ыкІи ахәмкІә гъучыым хәшыкыгъә пкыгъохэр охьәт гъәнәфагъәкІә кышыныгъә фәгъә.

Жюрием зәфәхьысыжыхәр зәшІыхәм АР-м гъәсәныгъәмрә шІәныгъәмрәкІә и Министерствә ыгъәнәфәгъә ахәщә шІухәфтынхәмрә шытхәу тхыльхәмрә апәрә чІыпшчыр кыдзыхыгъә еджакІохәм аратыгъәх.

КИАРЭ Фатим.

Советым изәхәсыгъу

Ассоциациеу «Темыр Кавказ» зыфилорәм ныбжыкІә политикәмкІә и Координационнә Совет изәхәсыгъо непә поселкәу Каменноостскәм дәт турбазәу «Лань» зыфилорәм шыкІоцІ. Ащ хәлжәщытхә хәбзәгъәуцү органхәр ыкІи гъәцәкІәкІо хабзәм иллыкІохэр, анахьәу ныбжыкІә политикәм фәгъәзәгъәхэр.

Зәхәсыгъом хәлжәхьнхәу кыәкІоштых Абхъазым, Астрахань, Волгоград ыкІи Ростов хәкухәм, Краснодар краим ыкІи Къалмыкым кыарыкІыштхәр.

Мыщ шытегушыІәштых Урысые Федерацием и Къәра-

лыгъо Думә иджәпсалъәу ныбжыкІә политикәм, спортым ыкІи туризмәм афәгъәхьыгъәм.

Мы Іофтхәбзәм хәлжәхьнхәу ежәх УФ-м спортымкІә, туризмәмкІә ыкІи ныбжыкІә политикәмкІә и Министерствә хәт департаментым идиректорәу Борис Гусевым.

Гъэтхәпэм и 17-м кышцегъәжъагъәу и 20-м нәс турбазәу «Лань» зыфилорәм лекциехәр, семинархәр, «Іәнә хьураехәр» шыкІоцІтых. Инновацием ыкІи предпринимательствәм, политикәм, журналистикәм ыкІи волонтер движением ахәм ащытегушыІәштых.

КІәлзәегъаджәхәм яинтернет зәнәкыокыу

Мыекыопә администрацием гъәсәныгъәмкІә и Комитет зәнәкыокыу «Шаг к нашей новой школе» зыфилорәр апәрәу ИнтернетымкІә къаләм икІәлзәегъаджәхәм ыкІи ипедагогическә коллективым шьхәфәу афызәхәщә. Ар гъэтхәпэм и 15-м кышцегъәжъагъәу жьоныгъуакІәм и 15-м нәс кІоцІ.

Къәлә администрацием къәбар алъызыгъәІәсырә амалхәмкІә и Гъәлорышләнә кызырәщытаІуагъәмкІә, зәнәкыокыу хәлжәхьнхәу шІоигъоныгъә зы-

Іәхәр зәкІә гъәсәныгъәмкІә Комитетым исайт зыхатхән, етІәнә хәушъхәфыкыгъә анкетәу шыІәр зәхәгъәуцон, нәужым зәнәкыокыур зәрәзәтеуыгъә едзыгъохәмкІә яІә методическә Іофшләгъәхэр Интернетым кырагъәхьанхә фәе.

Джаш фәдәу, зәнәкыокыу кызырәдилъыгъәтәмкІә, гъәсәныгъәмкІә къәралыгъо шапхәхәм афәгъәхьыгъә онлайн-конференциери кІәлзәегъаджәхәм афызәхәщәщт.

ІӘШЫНӘ Сусан.

«ЦыхьәшІәгъу телефон»

АР-м иминистрәхәм я Кабинетрә зыщыІәныгъәкІә кыиныгъо хәт кІәләцІыкІухәм ІәпыІәгъу афәхьурә Фондымрә зәдашыгъә зәзәгъыныгъәм тетәу кІәләцІыкІу «цыхьәшІәгъу телефоным» иІофшІән Адыгеим шыригъәжъагъ. Ащ иномерыр 8-800-2000-122-рә.

АР-м социальнә хәхьоныгъәхәмкІә ыкІи ІофшІәнымкІә и Министерствә ипресс-кыулыкъу кызырәитыгъәмкІә, кІәләцІыкІухәр мы телефоным тео-

хәмә, психологическә ІәпыІәгъу агъотын алтәкІыщт. Джаш фәдәу жьалымыгъә кыадызрәхьәми аралонәу амал яІәщт. Къәбарыр алъызыгъәІәсырәу аушәфыщт. КІәләцІыкІу «цыхьәшІәгъу телефоным» стационар ыкІи мобилнә телефонхәмкІә ыпкІә хәмыгъәу теонхә алтәкІыщт.

Нахь сакъынхәу

Къяджәх

Мы аужырә уахьтәм гъогухәм къащыхьурә хьугъәшлагъәхәм тхьамыкІәгъуабә кызыдахьы. Авариехәм ахәкІуадәхәрәм, ахәм шьобжхәр ахәзыыхьхәрәм япчъагъә хәхьо.

Гъогухәм къащыхьурә авариехәр нахь макІә хьунхәм пәе Адыгэ РеспубликәмкІә МВД-м унашъо ышІыгъ республикәм гъэтхәпэм и 21-м кышцегъәжъагъәу и 31-м нәс Іофтхәбзәхәу «Скорость» ыкІи «Шы-нәгъончъагъәм ибгырыпх» зыфилорәр шызэхәщәхәу.

2011-рә ильәсым иапәрә мәзитІу Адыгэ Республикәм игъогухәм хьугъә-шІәгъә 58-рә къатәхьухьагъ, ахәм ащыщәу 24-р водителым автомобилыр псынкІащәу зәрәзәрифәрәм ыпкы кыкыгъ. Мы хьугъәшлагъәхәм нәбгырә 11 ахәкІодагъ, нәбгырә 22-мә шьобжхәр хахыгъәх. Шы-нәгъончъагъәм ибгырыпх зерамыгъәфәдәгъәм кыахәкІәу авариехәм нәбгыри 5 ахәкІодагъ, зы нәбгырә шьобжхәр хихыгъәх.

Ащ фәдәу мы мафәхәм гъо-

гоу «Мыекыуапә — Гъозәрыплъ» зыфилорәм тетәу кІорә автомобилу ВА3-111193 зыфилорәм иводитель скоростым зәрәригъәхьугъәм кыахәкІәу гъогум текІи, Шъхьәгуащә инәпкы ефәхыгъ. Водителым мы чІыпІәм ыпсә шыхәкІыгъ.

Ащ фәдәу гъогуо М4-Дон зыфилорәм тетәу Адыгәкыалә бләкІыштыгъә автомобилхәр зәутәкІыгъәх. ПәшІорыгъәшъ зәхәфынхәм кызырагъәлжәгъуагъәмкІә, авариекызыхәкыгъәр машинхәр лъәшәу зәрәкІоштыгъәхәр ары. Мы хьугъә-шлагъәм бзылфыгъитІу хәкІодагъ. МашинитІуми яводительхәм шьобжхәр хахыгъәх.

**Адыгэ РеспубликәмкІә
МВД-м и ГИБДД иІофышІәхәр
зәкІә водителхәр гъогум
шысакъынхәу къялжәлүх.**

Паркым дагъәуцощт

ЗәкІәми тинәрылжәгъу цыфхәм зызыщагъәпсәфырә паркәу Мыекыуапә игупчә итыр икІәрыкІәу зәрәзәтырагъәпсыхьәжыгъәр. Ащ пәлүхьәгъә сомә миллиони 100-м ехьурәр республикәм кытІупщыгъ. Джы лъэрычъәкІә кызыщачыхьан алтәкІыщт мыл (каток) апәрәу къәлә паркым мәлылфәгъу мазәм кыдагъәуцощт.

СМИ ІофхәмкІә къәлә администрацием и Гъәлорышләнә кызырәитыгъәмкІә, Лениным ыцІә зыхьырә гупчәм мыкІ кырагъәуцогъәгъә каток дәдәм ышхьәх ухьумагъәу ильәс псаум паркым Іоф щышІәщт.

Мылым икІыхьагъә метрә 25-рә, ишъомбгъуагъә метрә 15 мэхьу. Нәбгырә 30 — 35-мә ащ кышщачыхьанәу амал яІәщт.

Джаш фәдәу мы ильәсым паркым зәхьокІыныгъәхәр фәхьыштых. ДжәгупІәу «Киносити» зыфилорәр агъәпсын гухәл яІ.

(Тикорр.).

Драцена

Мы кьэгъагъэм ыпкь кьутэмэ зэхэкхэу ыкй ытхьапэхэр лужьухэу шыт. Ятеплэккэ зэфэмьдэхэу мыхэр кьэгъэгъэ лъэпкь зау-лэ мэхьух. Ахэр: деремская, душистая, окаймленная. Зэккэ ахэм нэфынэр яклас. Гьэмафэм шагум кьырахы, кымафэм ар чылэм шаухумэ. Нахь дэгъоу кьэккыным пае кьокыпкэмккэ ыкй кьохьапкэмккэ гьэзэгъэ шхьаныгъупчъашхьэмэ атебгъузонхэ фае. Драценэ лъэпкхэу «душистая» ыкй «окаймленная» зыфилохэрэр жьауми кышчыккынкхэ альэккы.

Псы бэу ккэпккэнэу шыт, чыгоу зыхэтым ренэу шынэгъагкэ илэн фае. Гьэмафэм мафэ кьэс псы ебгъэгъотын, кымафэм ар нахь маккэ пшыл фае. Арэу шытми, псы тепккэ зпытын фае. Тхьамэфитлүм зэ чыгъэшлүхэр ебгъэгъотыхэмэ дэгъу.

Кьэккыгъэккэ кьэгъагъэхэр зыхэс чыгур илээс кьэс, гьатхэм тефэу, зэблахэу, адрэ нахь ныбжэ зилэхэм илээситлү-шы зытешлэккэ ары нылэп чыгур зызэблахэунэу шытыр.

«Драцена окаймленная» зыфилохэрэм ытхьапэхэмккэ ыкй ылгъапсэккэ шэнаут зыхэлъ веществохэу ксилол, бензол, формальдегид, нэмыкхэри зыхичхэнхэ елгэккы.

Каладиум

Каладиум кьэгъэгъэ лъэпкытлү мэхьу: каладиум двухцветный ыкй каладиум Гумбольдта. Мыхэм атхьапэхэр иных ыкй дэхэ дэдэх. Нэфынэр яклас, ау тыгъэнэстыр ыкй жьызэпеор кьяккүрэн. Мы кьэгъагъэр зышыххэрэ лъэхьаным дэгъоу псыккэ бгъэшъоккын фае.

Каладиум двухцветный зыфалорэм ытхьапэхэр учышго-фыжышгохэу ыкй плъыж «бжыгъэхэр» зэхэлъых. Ар сантиметрэ 30 илгъагъэу мэккы. Мэзэем ыкй гьэтхэпэм кы-рехы, кьэгъагъэу кырихьхэрэр жьгъэибзэх.

Каладиум Гумбольдта зыфалорэм ытхьапэхэр нахь цыккы, итеплэ учышго члапц ыкй тыжынышго-учышго «бжыгъэхэр» нахь кьэбэккы. Гьэтхэпэ-мэлылфэгъу мазэхэм кырихьхэнэу регъажьэ. Бжыхэ-кымэфэ лъэхьанхэм псыр дэгъоу зэрэккыккэрэм ыкй нэфынэу ебгъэгъотырэм ялгытыгъэу илээс реным ытхьапэхэм зыпари кьащышлэштэп.

Унэ кьэгъагъэхэр

Кьэгъагъэхэм тищылэныгъэ кьызэрагъэдахэрэм имызакъоу, тупсауныгъэккы мэхьэнэ гьэнэфагъэ ял. Унэ кьэгъагъэхэр зэрэда-хэхэм гыккыгъоу цыфым ыгу изытет зыфэдэщытмккы ахэм мэу кьапихьэрэм бэ ялгытыгъэр. Кьэгъагъэхэм жьыр аукъэбзы, зиягъэ кьытэккырэ углекислэ газыр зыхащэ, жьы кьабзэр (кислородыр) кьатлупцы.

Унэ кьэгъагъэхэр кьэбгъэккынкхэм пае ахэм узэрагъэзеклощтыр дэгъоу пшлэн фае. Кьэгъагъэр зыхэбгъэтысхьащт чыгул, псыр зэрэккыккэщтым, нэфынэ зэрэбгъэгъотыщтым, нэмыккэ фэлэ-фашлэу пылхэм ар дахэу, дэгъоу кьэккынкыккэ мэхьан-шхо ял.

Унэ кьэгъагъэхэм ащыщхэм мэхьанэу ялэм, узэрапылтын фаем нелэ тинэккыбгъэ такъышчытэгъушчылэшт.

Калатhea

Мы кьэгъагъэм ыцлэ ижырэ урым кьэлүаккэу «калатос» — «корзина» зыфилохэрэм кытеккы. Сы-да плэмэ ытхьапэхэм чы-матэхэр ахашыккы.

Калатея лъэпкыщ мэхьу: калатея Лубберса, калатея полосатая ыкй леопардовая. Якъэгъэккынк ыкй ядэлэжъэн кыныбэ пыл. Сыда плэмэ тыгъэ-нэстыр ыккэсэп, нэфы-нэшхом хэты зыхьуккэ ытхьапэхэр кыфы мэхьух. Джащ фэдэу мыщ

чылэр кьеккүрэн, арыш, кымафэм зышчыпкы чыпкэм фэбэр градус 16-м кышчышчыгъагкэ хьуштэп. Ошлэ-дэмышлэу ар зсэгъэ температурэм зытепшыккэ ытхьапэхэр кьеллыых. Мы кьэгъэгъэ лъэпкхэм атхьапэхэр кьэтабэм фэдэу шьабэх, фэккыхьашгох, учышго-тыжынышго кьагкэхэ. Гьэмафэм псыр нахьыбэу ккэпккэныр ыкй тепккэныр иккэс. Кьэгъагъэм зышыххэрэ лъэхьаным тхьамэфитлүм кальциер нахь маккэу зыхэлъ чыгъэшлүхэр зэгъогогъу ептынхэ фае. Куашхэм загощызэ кьэгъагъэр мэбагъо. Апэ лъэпсэ дэгъу едзыфэккэ чыгъэшлүхэр зыхэлъ ятлэ зэрылъ кьо-шын цыккыл шагыгъы, лъапсэ зидзыэккэ кьошын нахь иным рагъэтлысхьажьы. Илээситлүм кыккылоцкэ чыгоу ар зыхэтыр зэ зэ-блэпхьумэ ишлүагъэ кьэккылошт.

Маранта

Мы кьэгъагъэр бэшлагъэу декоративнэу Урысыем кышагъэккы. Ащ ытхьапэхэр фэккыхьашгох, учышго ыкй учышго зэхэлэшгогъэ теплэ ял. Кьэгъагъэу кы-рихьхэрэр жьгъэх, нахьы-бэмккэ ахэр фыжыых. Чэ-щым марантэм ытхьапэхэм зыккыалэты ыкй зызэккы-цлащыхэ. Ащ кыхэккэу мы кьэгъэгъэ лъэпкыым «тхьэ-лэу кьэгъагъэккэ» еджэх.

Мыщ жьаур иккэс. Нэфы-нэр тэрэзэу кызытемып-сэккэ ытхьапэхэр зандэу дэккыаех, ау нэфынэр дэгъоу загъотыккэ ыбгъуккэ загъазэ. Мыщ псыр кьэбгъэбэккы хьуштэп, арэу шыт-ми, шынэгъагкэ илэн фае. Гьэмэфэ лъэхьаным тхьамэфитлүм зэ, кымэфэ мазэхэм — зэ псыр ккэккэ, ащ даккы чыгъэшлүхэр ккэптакъохэмэ дэгъу.

Илээситлүм кыккылоцкэ кьэгъагъэр зыхэт чыгур зэблахэу ыкй чыгъэшлүхэр зыхэлъ ятлэр зэрытэкъогъэ кьошын нахь иным ра-гъэтлысхьэ. Мэзэе-гьэтхэпэ мазэхэм загощызэ ккэхэмккэ мэбагъох.

Марантэр лъэпкь заулу зэтефыжыгъ. Ахэр: маранта тростни-ковая, трехцветная, двухцветная, беложилчатая. Марантэ лъэпкхэм ащыщ иунэ иты хьумэ цыфым ипсауныгъэккэ ишлүагъэ кьэккы, чылэм кыхэккыгъэ узхэм, анахэу пэтхьу-лүтхьум, уащухьумэ, лынтфэ узхэмккы ишлүагъэ кьэккы.

Пахира

Мы кьэгъэгъэ дахэм ытхьапэхэр фэккыхьашгохэу, папцлэхэу шытых. «Хьалыгъу чыгккэ» за-джэхэрэм пэблэгъэ лъэпкыу шыт. Унэм кышчыгъэккырэ кьэгъагъэр анахэу зэрэшлэрэр пахира водная.

Мы кьэгъагъэр «бэшэрэб чыг-хэм» ахалытэ. Сыда плэмэ кьэ-гъагъэм ыпкь шьуамбгъоу ычлэгъ шылэм псыр зыхещэш, щегъоу. Кьэгъагъэр унэм жьажьэу кы-щэккы, арэу шытми, сантиметрэ 30-м нэсэу дэккыае, кырихьэрэн.

Пахирэм нэфынэр иккэс, ау тыгъэнэстыр кьеккүрэн. Гьэмэ-фэ лъэхьаным жьыбгъэм ыкй ош-хым ягъэ кьемыккынкэу садым дэбгъэтымэ дэгъу. Гьэмафэм псыр нахьыбэу, кымафэм нахь маккэу ккэпккэн, мафэм зэ псы тепккэн фае. Псы башэ зигъо-тыккэ ыпкь шьунэу регъажьэ.

Гьэмафэм чылапхьэхэмккэ ыкй ккэхэмккэ мэбагъо. Кьэ-кыгъэккэ кьэгъагъэр илээс кьэс, гьэтхэпэ-мэлылфэгъу мазэхэм, хэхьогъу лъэхьаным римыгъажьэ-зэ, зэрысгъэ кьошыныр нахь инккэ зэблэпхьун фае.

Мы кьэгъэгъэ лъэпкыым цы-фыр егъэрэхьаты, ыгуккэ изытет нахьышлэ ешлэ, нахь дэгъоуи лф регъашлэ.

Кьэгъагъэхэм афэгъэхьыгъэ литературэр илэу бытылэу инккыбгъэр зыгъэхьазырыгъэр КЛАРЭ Фатим.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкӕрэр:
Адыгэ Республикэм
лӕпкӕ Иофхэмкӕ,
Икӕыб къэралхэм
ашыпсӕурӕ тилӕп-
къӕгъухэм адырӕ
зӕпхыныгъэхэмкӕ
ыкӕи къӕбар жъу-
гъэм иамалхэмкӕ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскӕр, 236

Редактор
шӕхӕлӕр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зидӕшыӕр:
385000,
кӕ. Мыекъуапӕ,
ур. Первомайскӕр,
197.

Телефонхӕр:
приемнӕр:
52-16-79,
редактор шӕхӕлӕм
иапӕр
гуадзӕр:
52-49-44,
редактор гуадзӕр-
пшӕдӕкӕыж зы-
хыӕр секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъӕр:

Урысые Федерацием
хӕуты Иофхэмкӕ,
телерадиоӕкӕтын-
хэмкӕ ыкӕи зӕлы-
лӕсыкӕ амалхэмкӕ
и Министерствӕ
и Темыр-Кавказ
чыпӕ гъӕоры-
шӕлӕ, зӕраушыхъа-
тыгъӕ нӕмӕр
ПИ №10-3892

Гъӕзетым къыхиу-
тыхӕрм ышӕып-
къагъӕу къахӕф-
хӕрмкӕ къӕзыт-
хыгъэхэм пшӕд-
кӕыж ахы. Къа-
тхӕхӕрмӕр гъӕз-
етым шылажӕхӕ-
рмӕр яеплӕкӕ
зӕтӕмыфӕн ылӕ-
кӕышт. Гъӕзет-
еджӕхэм къыт-
фагъэхыӕр тхы-
гъӕхӕр зӕхтфы-
хӕрӕп ыкӕи къӕ-
зытхыгъэхэм
аӕкӕдгъӕхъа-
жыыхӕрӕп.

Зыщыхаутыӕр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӕ. Мыекъуапӕ,
ур. Пионерскӕр,
268

Пчӕагъӕр
5182
Индексхӕр
52161
52162
Зак. 779

Хӕутыным
узшыкӕтхӕнӕу шыт
уахӕтӕр
Сыхъатыр 18.00
Зышыкӕтхӕгъӕхӕ
уахӕтӕр
Сыхъатыр 18.00

Къыным къымыуфӕгъӕ цыф

Тиреспубликӕ и Лӕпкӕ театрӕ зӕхӕхъу непӕ шыклоштыр
Тӕхъутӕмыкӕуае щӕпӕгъу Пӕрӕныкӕ Чатибӕ итворчествӕ
фӕгъӕхыгъ. Юбилярыр Урысые Федерацием изаслуженнӕ
артист, АР-м инароднӕ артист, медалӕу «Адыгеим и Шытхъу-
зехъӕр», Урысые Федерацием культурӕмкӕ и Министрствӕр
АР-м и Парламентрӕ ящитхъу тхылхӕр къыфагъӕшӕшагъӕх.

Зӕлӕшӕхӕр А. Островскӕм,
В. Шекспир, А. Афиногеновым
атхыгъэхэм атехыгъӕ спектаклӕ-
хэм Пӕрӕныкӕ Чатибӕ ахӕлӕ-
жӕагъ. Адыгеим идраматургхӕу
Мамый Ерӕджыбӕ, Къуекӕ Нал-
бий, Мурӕтӕ Чӕпай, нӕмыкӕхӕми
япӕсӕхӕмкӕ Лӕпкӕ театрӕм
щӕгъуцугъӕ спектаклӕмӕ роль-
хӕр къӕщешӕх.

«Батыр», «Насыпыр еж-ежы-
рӕу къакӕорӕп», «Псӕлхыхъо-
хӕр», «Дӕхӕбаринӕ ихъӕкӕш»,
«Шъузабӕхӕр», «Пшы-орк зау»,
«Насыпым игъогу», фӕшхъаф
спектаклӕмӕ татӕгушыӕ зыхъу-
кӕ Ч. Пӕрӕныкӕор артистхӕм
къахӕдгъӕшӕ тшӕиӕгъу уахӕтӕ
къытӕкӕу.

— Роль 200-м ехъу Лӕпкӕ те-
атрӕм къышчышӕыгъ, — еӕ Пӕ-
рӕныкӕ Чатибӕ. — Зӕкӕри си-
зӕфӕдӕхӕу слъытӕхӕрӕп, ау
сӕгъӕлӕпӕх. Спектаклӕм ухӕла-
жӕзӕ пӕцӕгум укызыхъӕкӕ пшъ-
рылӕ гъӕнӕфагъӕ зӕрӕуиӕр сы-
дигъуи зыдӕпшӕжыны фаеу тикӕ-
лӕзӕгъаджӕмӕ къытӕлоштыгъ,
ащ сыфӕшхыпкӕ сшӕиӕгъу.

Мурӕтӕ Чӕпае ипӕсӕу «Баты-
рым» тӕхыгъӕ спектаклӕм тикъу-
аджӕ сызӕрӕщеплӕыгъагъӕр
сшыгъупшӕжыӕрӕп. Пӕрӕныкӕ
Чатибӕ ролыр къышӕызӕ апӕрӕу
слъӕгъугъагъӕ. Ащ къышчыуб-
лагъӕу артистым сылӕплӕ. Ир-
хъыатныгъӕ, сценӕм зӕрӕшызе-
кӕорӕр, ынӕхӕр «нӕкӕу» шчымыт-
хӕу инӕплӕгъу бӕ къыригъуы-
ты зӕрӕшӕиӕгъор, шӕу зӕрӕлӕ-
гъухӕрӕр зӕгуригъаӕхӕ зӕрӕшӕ-
иӕгъор, лӕхъаным къыгъӕуцурӕ
пшъӕрылхӕм зашчымыдзыеу зӕ-
рӕпсӕурӕр, Иофшӕн хылыӕм зӕ-
рӕшчымышӕынӕр, нӕмыкӕхӕри
сшӕиӕгъӕшӕиӕгъоны. Урысыем
искусствӕхӕмкӕ изаслуженнӕ
Иофшӕшхӕу, режиссер цӕрыӕу,
илӕсыбӕр Ч. Пӕрӕныкӕм Иоф
дзышӕлагъу Хъӕкӕгъогу Къӕ-
сӕй къызӕрӕтиӕагъу, Чатибӕ

ичӕыпӕ ит артист, цыхъ фӕп-
шӕымӕ укӕиӕгъӕжыӕрӕп.

Хӕта къыпфӕ- зыгъӕгъуштыр?

Пӕсӕу «О, си Тхъ, къысфӕ-
гъӕгъу!» зыфӕиӕрӕр Ч. Пӕр-
ныкӕом ытхыгъ, спектаклӕр ре-
жиссерӕу Нӕгъой Инвер ыгъу-
цугъ. Дунаир зыгъӕгумӕкӕрӕ
Иофшӕгъор драматургым къыӕ-
тыгъ. Урысыбӕзӕкӕ тхыгъӕ пӕ-
сӕ 20-м къышчыкӕрӕп адыгабӕзӕкӕ
зӕридзӕкӕыжыгъӕр.

Артист цӕрыӕор зыгъӕгумӕ-
кӕыхӕрӕм, иӕофшӕкӕ къытегу-
шӕиӕрӕмӕ яеплӕыкӕхӕм шъуа-
шӕтӕгъӕгъуауз.

СТИАШЪУ ЮР — Адыгӕ
Республикӕм культурӕмкӕ
изаслуженнӕ Иофшӕ.

— Чатибӕ цыф гъӕшӕиӕгъон,
тызӕгурӕло, тигупшысӕхӕр зӕп-
лагъӕх, зыхӕлӕжӕрӕр спектаклӕмӕ
сӕплӕы, зӕсӕгӕпшӕх.

— «О, си Тхъ, къысфӕгъӕ-
гъум!» сӕда узӕригъӕгупшы-
сагъӕр?

— Дунаир «зезыдзӕр» темӕр
Чатибӕ къызӕриӕтыгъӕм фӕшӕ
сыфӕраз. Мыекъуапӕ, Гъобӕкӕуае
спектаклӕр къызащӕгъӕлӕагъом
сеплӕыгъ. Залым къычӕкӕы-
жыӕр цыфмӕ анӕгу сызыкӕп-
лӕм гӕмӕкӕу яӕм драматургыр
зӕрӕлӕыӕсыгъӕр, спектаклӕм
кӕуачӕ зӕриӕр слъӕгъугъӕх.
Ныбжыкӕхӕр гъогу тӕрӕз тет-
шӕнхӕ зӕрӕфаем уфӕгъӕгумӕкӕы.

— Чатибӕр орыӕр шъуз-
гъусӕу Мыекъуапӕ бӕр шъу-
шӕтӕлӕгъу. Сӕда анахъу
шъузытегушыӕиӕр?

— Адыгӕ шъуашӕхӕр сӕдых,
музеим Иоф шысӕшӕ. Чатибӕ
творчествӕм пылӕ, пӕсӕхӕр
зӕредзӕкӕыжыкӕ, Адыгӕ Респу-
бликӕр мыгъӕ илӕс 20 мӕхъу. Макӕ-
п ныӕа узытегушыӕн плӕкӕ-
кӕыштыр?

Пӕрӕныкӕ Чатибӕр Нӕхӕ Мӕрджанӕтрӕ спектаклӕу «Дӕ-
хӕбаринӕ ихъӕкӕш» хӕлажӕх.

— Шыфым игупшысӕ нахъ
дахӕ шӕыгъӕным театрӕр фӕ-
лажӕу зӕ къысӕиӕгъагъ.

— Театрӕр шыӕныгъӕм хӕп-
хы мыхъухӕштӕу, спектаклӕхӕр
нахыбӕрӕ тикӕалӕхӕм, къуаджӕ-
хэм къащӕгъӕлӕгъонхӕ фаеу
сӕлытӕ. Чатибӕ мурадӕу иӕ-
хэмкӕ цыфхӕр ыгъӕгупшысӕн-
хӕу, шӕум фишӕнхӕу фӕсӕло.

КУШЪУ Светлан — Уры-
сые Федерацием изаслужен-
нӕ артисткӕ.

— Сӕгъӕшӕагъо, сырӕгушхӕ
Чатибӕ Иоф зӕришӕрӕ шӕыкӕм.
Адыгӕ лӕпкӕым, республикӕм
хъалӕлӕу афӕлажӕ.

— Пӕрӕныкӕ Чатибӕ ар-
тист горӕм фӕогъада?

— Сшӕрӕп джӕуапӕу упчӕм
къестыжӕм нахышӕур. Театр-
рӕм Иоф шӕшӕми, дзӕкӕолӕым
фӕсӕгъадӕ, игъом Иофшӕлӕм
къӕкӕолӕшт, шапхӕу тилӕр
ыукошӕтӕп. Ролӕу къышӕырӕм
ыгу ытыгъу зыфӕгъӕхъаыры.
Лӕпкӕ театрӕм шӕу фӕзышӕ
зышӕиӕгъо цыф лӕш.

— Артистымӕр шыӕныгъӕ-
мӕр зӕрӕзӕпхыгъӕхӕм мӕхъанӕу
ептыӕр къытӕлоба.

— Театрӕр шыӕныгъӕм зӕр-
шышӕр спектаклӕхӕм къащӕтӕ-
ӕуатӕ. Артистым ыгу ихъыкӕырӕр
сценӕм къытырихӕрӕп, арӕу
шытми, Чатибӕ пытагъӕ зыхӕлӕ
цыфӕу зӕрӕпсӕурӕр къӕптхынӕу

сыфай. Ишхъӕгъусӕу Рае дуна-
ир зехъоажӕым Чатибӕ къынӕу
зӕпчыгъӕр зыми ымышӕу
къысӕшӕхъу.

— Иныбджӕгъухӕр, иӕоф-
шӕгъухӕр Иныӕгъу фӕхъу-
гъӕхъа?

— Ар Иоф шӕхъаф. Сӕ зыфас-
иӕрӕр дахӕу зӕдӕпсӕуштыгъӕхӕм
яунагъо чӕнагъӕ зешӕым Чатибӕ
кӕуачӕ къызыхыгъотӕжы, лыгъӕ
зӕрихъзӕ ыгу зӕригъӕпытӕшты-
гъӕр, тиспектаклӕм зӕрахӕла-
жӕштыгъӕр гъӕзетеджӕхӕм яз-
гъашӕ сшӕиӕгъу. Исӕмӕркӕу
дахӕ къыныгъӕохӕм ащычӕина-
гъӕп. Ыпхъоу Маринӕ, ипхъо-
рӕлӕфхӕр сӕшӕх, шӕу шыӕр
къадӕхъунӕу сафӕлӕло.

НӔХӔЕ Мӕрджанӕт —
Лӕпкӕ театрӕм иартисткӕ.

— Шыӕныгъӕр зылӕгъугъӕ
артистхӕм Иоф адатшӕзӕ, тӕри
зытӕгъас. Чатибӕ ролым псын-
кӕу зӕрӕхӕхӕрӕр тшӕиӕгъӕшӕ-
гъон. «Шъузабӕхӕр», «Дӕхӕба-
ринӕ ихъӕкӕш» зыфӕиӕрӕр спек-
таклӕхӕм тызӕгъусӕу тахӕлажӕ.
Бӕгъашӕ хъунӕу, ролыбӕ Лӕпкӕ
театрӕм къышчышӕнӕу фӕсӕло.

Спектаклӕу «О, си Тхъ, къыс-
фӕгъӕгъур!» непӕ Лӕпкӕ теат-
рӕм къышагъӕлӕгъошт, юбиля-
рӕу Пӕрӕныкӕ Чатибӕ зӕхӕхӕм
шыфӕгушӕштыкӕ. Ыпкӕ амытӕу
театрӕр зикӕсӕхӕр спектаклӕм
рагъӕплӕыштыкӕ.

ТИЛӔПКӕ ШӔН-ХАБЗӔХӔР

Илӕсыкӕлӕм дахӕу тыпӕгъоӕкӕы

Илӕсыкӕлӕр адыгӕм зӕрагъӕмфӕкӕыштыгъӕм фӕгъӕхыгъӕ театрализованнӕ пчыхъзӕхӕхъ
Адыгӕ Республикӕм и Лӕпкӕ музей ыпӕшхъӕ гъӕтхӕпэм и 21-м шыклошты.

Адыгӕ Республикӕм культурӕмкӕ и Министерствӕ, АР-м лӕпкӕ культурӕмкӕ и Гупчӕ кӕшӕкӕ
зыфӕхъугъӕхӕ зӕхӕхӕм лӕпкӕ общественнӕ движениӕхӕр, орӕдыӕохӕр, къӕшӕуаӕкӕохӕр, хабзӕм
икъулыкъушӕхӕр, ныбжыкӕхӕр хӕлӕжӕштыкӕ. Илӕсыкӕлӕм ехъылӕгъӕ къӕшӕынхӕм тишӕн-хабзӕ-
хӕр къащӕлотӕштыкӕ, къӕшӕуаӕкӕохӕр зӕрагъӕнӕкӕоштыкӕ, адыгӕ джӕгукӕ пчыхъзӕхӕхӕр аухышт.

«Динамо»-МГТУ — «Атаман»

Баскетбол. Апшӕрӕ купыр

Мыекъонӕ баскетбол
командӕу «Динамо-
МГТУ»-м изичӕзыу ешӕ-
гъухӕр гъӕтхӕпэм и 19-
20-м тикӕалӕ шыкло-
штыкӕ. Апшӕрӕ купым
апӕр чӕпӕлӕр шызыӕыгъ
командӕу «Атаман» Ро-
стов-на-Дону тиспорт-
сменхӕр дешӕштыкӕ.

Пӕшӕорыгъӕшӕ ешӕ-
гъухӕр гъӕтхӕпэм и 20-м
апшӕрӕ купым шаухы-
штыкӕ. Ащ ыуж финалым
хӕфӕгъӕ командӕхӕр ме-
дальхӕм афӕбӕнӕштыкӕ.
«Динамо-МГТУ»-р ятӕонӕр
чӕпӕлӕм шыӕ, финалым
зӕрӕхӕфагъӕм фӕшӕ тыфӕ-
гушӕло, хагъӕунӕфыкӕырӕ
чӕпӕлӕхӕм ащыш къыдихы-
нӕу тышӕгугъы.

Нӕкӕубгъор зыгъӕхъаырыгъӕр
ЕМТИЛЬ Нурбий.